

УДК 334.012.64:338.24

І. Г. Брітченко,
д.е.н., професор, завідувач кафедри грошового обігу і кредиту,
ВНЗ Укопспілки "Полтавський університет економіки і торгівлі"

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ МАЛИХ БІЗНЕСОВИХ СТРУКТУР ТА ЇХ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ РЕГІОНУ

У статті констатовано та обґрунтовано необхідність розвитку малих бізнесових структур регіонів України. Досліджено вплив малого бізнесу України на рівень інвестиційної привабливості регіонів, що впливає на конкурентоспроможність як на регіональному так і на загальнодержавному рівнях.

The necessity of development of small business structures of Ukrainian regions is established in the article. Influence of small business of Ukraine on the level of investment attractiveness of regions is investigated, which influences on a competitiveness as on regional so on national levels.

Ключові слова: малий бізнес, регіон, стратегічний потенціал, соціально-економічний розвиток, конкурентоспроможність.

Key words: small business, region, strategic potential, socio-economic development, competitiveness.

Вступ. В умовах посилення процесів вдосконалення ринкових відносин в Україні відбувається активізація конкуренції між регіонами держави за фінансові, людські, інформаційні та інші ресурси, які забезпечують соціально-економічний розвиток території. Отримання переваг у конкретному середовищі набуває регіон, який сформував стратегічний потенціал та забезпечив його ефективне використання [3, с.78]. Саме за даної ситуації важливим є регіональний розвиток в усіх ланках економіки країни.

Малий бізнес є однією зі складової формування регіональної економіки, саме він відмічається соціально-економічною спрямованістю як на регіональному так і на внутрішньо підприємницькому рівнях. На малих підприємствах легше з'ясувати внесок правника у роботу підприємства. За соціально-економічними параметрами малі підприємства здатні створювати конкурентні умови праці, з великими. Загальновідомо, що малий бізнес має ярко виражену соціально-економічну спрямованість, що в свою чергу впливає на регіональний розвиток.

Класичні методи управління регіоном та його потенціалом в сучасних умовах не забезпечують сталого соціально-економічного розвитку регіону, гальмують в процесах створення конкурентних переваг, не забезпечують високий рівень привабливості регіону для бізнесу, рекреації, рівень життя населення. Тому, дослідження соціально-економічного розвитку регіону та факторів впливу виходять на особливий рівень актуальності і вимагають всебічного дослідження [3, с.78].

Проблемними питаннями стратегічного розвитку регіону та місцем малого бізнесу в регіональному розвитку займаються такі провідні вчені: Мікловда В.П., Кубіній Н.Ю. [1; 2; 4]. Провідними вченими у дослідженні стратегій економічного і соціального розвитку держави в цілому займаються Гець В.М та Гальчинський А.С. [5].

Результати. Рівень соціально-економічного розвитку в конкретний часовий період регіону обумовлено дією певного сектора факторів, до яких в першу чергу можна віднести інвестиційну активність в регіоні, організацію праці в області та її продуктивність, рівень використання основних засобів та енергоресурсів, розвиток малого підприємництва, що в комплексі викликає покращення рівня зайнятості, доходів населення, забезпечення умов для відтворення робочої сили та розвитку людського капіталу [4, с.55].

Підприємницьке середовище має складну інтегровану будову, яка включає соціально-економічну складову, інституціональне середовище, нормативно-правову базу його регулювання, організаційні важелі та інструменти, інфраструктурне забезпечення. Основне наповнення підприємницького середовища складає економічне середовище, ефективність функціонування якого в значній мірі визначається фінансово-кредитною та податковою політикою з метою інвестиційної підтримки бізнесу [2, с.165].

Інвестиційні ресурси можна залучити до регіону за допомогою розвитку бізнесових структур. Інвестиції в більшості випадків вкладають в виробництво або в господарську діяльність підприємств. Малі підприємства в багатьох регіонах України складають суттєву частку, яка здатна не лише покривати соціально-економічні потреби найманих працівників, споживачів, але і бути складовою конкурентоспроможності регіону.

У формуванні інвестиційної стратегії провідна роль повинна належати суб'єктам підприємницької діяльності, ефективна робота яких є запорукою міцного соціально-економічного стану регіону [2, с.70].

Сучасна регіональна наука стверджує, що територія перетворюється з місця проведення економічних дій на: продавця, який пропонує певні споживчі якості; товар з певною вартістю та відправним рівнем якості [1, с.26].

Для розвитку позитивних тенденцій та попередження чи подолання кола обструктивних наслідків регіони вступають між собою у конкурентну боротьбу. Регіони конкурують за збільшення інвестицій, залучення необхідної робочої сили, поліпшення якості життя і т.д. [1, с.26].

Розвиваючись бізнесові структури позитивно впливають на поліпшення інвестиційного клімату в регіоні, що спонукає систематичне надходження інвестицій до бізнесових структур, впливаючи тим самим на їх розвиток. Кожна з вказаних дій впливає на регіональний розвиток та конкурентоздатність регіону. Більш того функціонуючи в комплексі дані дії впливають одна на одну. Дану ситуацію можна зобразити на рис.1:

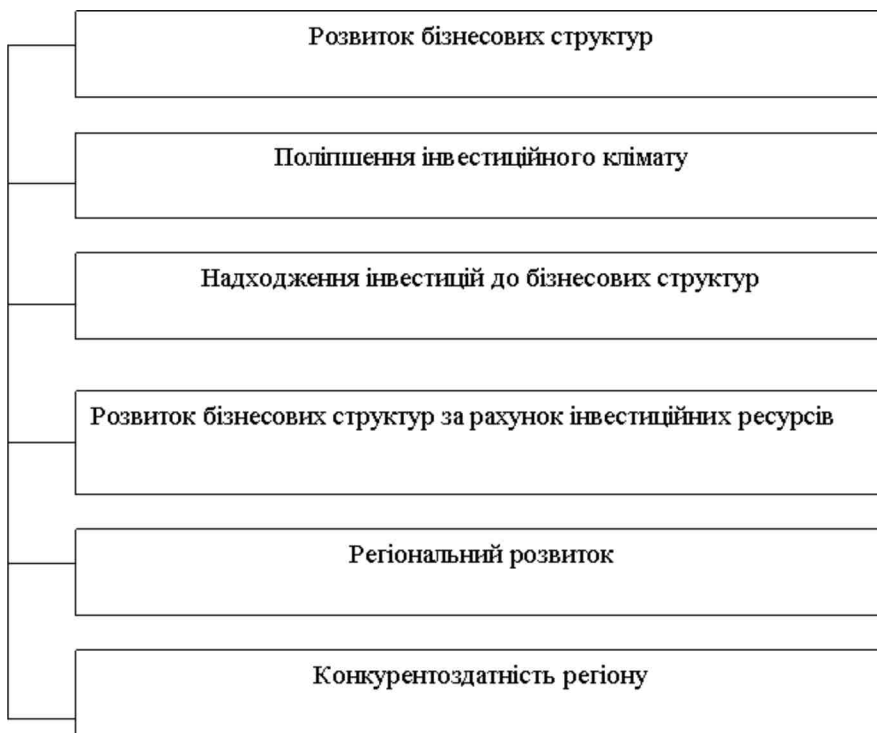

Рис.1. Взаємозв'язок розвиток бізнесових структур з конкурентоздатність регіону

Ринкові умови спонукають до вирішення низки проблем, які безпосередньо впливають на ефективність соціально-економічного розвитку регіону [2, с.57].

В умовах глобалізації економічних процесів розвиток зовнішньоекономічних зв'язків і торгівлі є надзвичайно важливим чинником функціонування економіки регіонів [2, с.71].

Таким чином, запорукою соціально-економічного розвитку конкурентоздатності регіонів виступає прибуткове функціонування малого бізнесу. Недоліки у формуванні регіонального розвитку обумовлюють необхідність впровадження комплексу заходів, які спрямовані на забезпечення конкурентоспроможності регіону [3, с.83].

В Україні існують спеціалізовані джерела підтримки малих підприємств – це державна фінансова допомога та міжнародна донорська допомога. Державна фінансова допомога реалізується через Український фонд підтримки підприємництва, Український державний фонд підтримки фермерських господарств та державний інноваційний фонд. Ці фонди не є дієвим інструментом реалізації державної програми підтримки бізнесу, так як формуються з тих же обмежених інвестиційних ресурсів, які в державі відсутні. Міжнародна донорська допомога здійснюється через міжнародні фінансові організації – Європейський банк реконструкції та розвитку, американський фонд підтримки підприємництва в західних країнах, Німецький фонд сприяння підприємству, фонд Євразія, Каунтерпат, ПШАУСІ тощо. Кошти надто малі для масового розвитку підприємства, та й не завжди вони спрямовані на формування фінансової підтримки малого бізнесу. Намагаючись якось вирішити проблему відсутності інвестиційних ресурсів, підприємці утворюють громадські організації – кредитні спілки та позичкові кола взаємного кредитування. Великого поширення такі форми не отримали за рахунок мізерних доходів, які утримують підприємці, так і домогосподарства.

Економічне процвітання регіону тісно пов'язано з рівнем соціального розвитку і захищеності його населення, дуже важливим є те, що органи місцевого самоврядування мають спрямовувати зусилля на створення умов для залучення до заняття підприємницькою діяльністю, в першу чергу, соціально вразливих категорій населення. Достатньо висока схильність до споживання в економіці України є передумовою економічного росту, сума самих витрат на споживання та інвестиції залишається дуже незначною.

Висновки. 1. Інвестиційні ресурси можна залучити до регіону за допомогою розвитку бізнесових структур. Інвестиції в більшості випадків вкладають в виробництво або в господарську діяльність підприємств. Малі підприємства в багатьох регіонах України складають суттєву частку, яка здатна не лише покривати соціально-економічні потреби найманих працівників, споживачів, але і бути складовою конкурентоспроможності регіону.

2. Розвиваючись бізнесові структури позитивно впливають на поліпшення інвестиційного клімату в регіоні, що спонукає систематичне надходження інвестицій до бізнесових структур, впливаючи тим самим на їх розвиток. Кожна з вказаних дій впливає на регіональний розвиток та конкурентоздатність регіону. Більш того функціонуючи в комплексі дані дії впливають одна на одну.

3. Процвітання регіону тісно пов'язано з рівнем соціального розвитку і захищеності його населення, дуже важливим є те, що органи місцевого самоврядування мають спрямовувати зусилля на створення умов для залучення до заняття підприємницькою діяльністю.

Список використаної літератури.

1. Маркетинговий потенціал регіону: проблеми та шляхи їх подолання: монографія / [Міклова В.П., Кубіній Н.Ю., Шандор Ф.Ф., Щелкунова О.В., Коваль О.Д.]. – Ужгород: Ліра, 2009. – 208с.
2. Регіон: проблеми стратегічного розвитку: монографія / [Міклова В. П., Кубіній Н. Ю., Ножова Г. М., Климко Т. Ю.]. – Ужгород: Ліра, 2008. – 196 с.
3. Сокол І.І. Оцінка стратегічного потенціалу Закарпатської області
4. Стратегічне управління ефективністю підприємств у корпоративному секторі регіону: проблеми та шляхи вдосконалення: монографія / [Міклова В.П., Кубіній Н.Ю., Завдяк Р.І., Максимець І.І., Кубіній В.В.]. – Ужгород: Ліра, 2010. – 196с.
5. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004–2015 роки) “Шляхом Європейської інтеграції” / [Гольчинський А. С., Геєць В. М. та ін.] / Нац. ін-т стратег. дослід., Ін-т екон. прогнозування НАН України, М-во економіки та з питань європ. інтегр. України. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.

Стаття надійшла до редакції 10.01.2011 р.